

NORSK SENTER FOR
BARNEFORSKNING
NORWEGIAN CENTRE
FOR CHILD RESEARCH

Kunnskapsdepartementet
Barnehageavdelingen
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Professor
Randi Dyblie Nilsen
Telefon 735962 40/48
E-post Randi.Nilsen@svt.ntnu.no

Vår dato:
14.01.2010

Vår ref.:

Deres dato:

Deres ref.:
200900767-/CAG

Høring om endringer i barnehageloven – endringer i barnehageloven som følge av ny formålsbestemmelse

Vi takker for tilliten og har med stor interesse studert høringsnotatet. Vedlagt følger høringsuttalelse fra Norsk senter for barneforskning.

Vennlig hilsen

Randi Dyblie Nilsen
(sign)

Høringsuttalelse fra Norsk senter for barneforskning på Kunnskapsdepartementet sitt Høringsnotat om forslag til endringer i lov 17.juni 2005 nr.64 om barnehager (barnehageloven)

Vi er stort sett positiv til den nye formålsparagrafen, men har noen punkter i høringsnotatet som vi vil kommentere.

Vi vil berømme departementet for at det i den nye formålsparagrafen §1 *siste avsnitt* slås fast at "Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi". *Anerkjennelsen av barndommens egenverdi* er et viktig prinsipp som har lange tradisjoner i norsk politikk, kultur og barnehagepraksis, men som ikke er like framtrædende i andre land

Vi vil imidlertid anbefale at en i samme avsnitt vurderer å framheve betydningen av at barnehagen skal bidra til "trivsel og glede" også i *sosial samhandling* som ikke dekkes av begrepene "lek og læring". Mye av hverdagslivet i barnehagen er verdifull, uformell samhandling mellom barn, og mellom barn og personale. Ved å ta inn *sosial samhandling* vil også dette ivaretas på en bedre måte. Setningen vil da eksempelvis kunne bli slik, med foreslått endring i uthevet trykk: "Den [barnehagen] skal bidra til trivsel og glede i lek, læring og **sosial samhandling**, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap.

Siste setning i angjeldende avsnitt er (selvsagt) også særlig viktig.

I den nye formålsparagrafen § 1 andre avsnitt merker vi oss en endring som kan diskuteres. Som anmerket i høringsnotatet (s.9) heter det i gjeldende §2 femte ledd (vår kursivering) at "*barnehagen skal gi grunnleggende kunnskap på sentrale og aktuelle områder*". I den nye formålsbestemmelsen heter det (vår kursivering) at "*barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter*". Det har her skjedd en endring av lovteksten som impliserer et skifte i barns og barnehagens posisjoner. Vi vil bemerke at gjeldende formuleringer forplikter barnehagen som (pedagogisk) institusjon sterkere enn den nye formuleringen. Vil anbefaler at gjeldende formulering beholdes.

Spørsmålet om religion og inkludering

I samsvar med gjeldende lov heter det i den nye formålsbestemmelsen at "Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon" (s.1 i høringsnotatet), og vi vil komme med noen bemerkninger omkring en komplisert problematikk. I den forbindelse merker vi oss at Danmark og Sverige har religionsnøytrale formålsparagrafer (jfr. s.3 i Høringsnotatet).

Norge blir i stadig økende grad et flerkulturelt samfunn der stadig flere bekjenner seg til andre religioner enn kristendommen. Barnehagen har fått en sentral plass i den norske velferdsstatens inkluderingspolitikk og det er et sterkt ønske om at barn med en annen språklig og kulturell bakgrunn enn 'norsk' skal gå i barnehage. Særlig i enkelte bydeler i Oslo har en slitt med å rekruttere disse barna, og en har innført tiltak som har gjort barnehageplasser billigere. Dessuten skal en være klar over at vi også står overfor andre barrierer enn familiers økonomi. Vil en plakat med en kristen formålsparagraf og en pedagogikk i tråd med dette, i en kommunal barnehage, kunne støte og støte bort barn og familier med andre religioner? Vil en kristen formålsparagraf motvirke de politiske intensjonene om barnehagen som en inkluderingsarena? Er det en risiko for at mangfoldet en ønsker innenfor barnehagesektoren også innbefatter en uheldig religiøs sekterisme?

I spørsmålet om kristen formålsparagraf ser vi også at det er et dilemma når en tar i betraktning den lovfestede retten barn og foreldre har til medvirkning. På en måte kan en kanskje si at det gir barn og foreldre muligheter til å reservere seg i hverdagen når det eksempelvis gjelder jul og påske. Imidlertid er hverdagslivet i barnehagen i hele desember vanligvis rettet mot julen med både kristent og annet innhold. Enkeltbarn kan her komme i klemme når barnhagens hverdagsliv er sterkt integrert med kristne høytider. Dette er også en problematikk som angår barn med 'norsk' bakgrunn der foreldre ikke er medlem av statskirken.

Hvis en velger å beholde den kristne formålsparagrafen, er det en forutsetning at det som i dag, er en reservasjonsrett. I relasjon til dette vil vi spørre om det kanskje kan være tilstrekkelig å bare ha en reservasjonsrett mht 'kristen arv'. Setningen som omhandler dette må da nødvendigvis omformuleres litt slik at en *ikke* kan reservere seg mot 'en humanistisk arv'.

Hvis en i Norge skal følge Sverige og Danmark som ikke har en kristen formålsparagraf, kan en vurdere å diskutere og lovfeste et verdigrunnlag som bygge på 'en humanistisk arv'.

I Høringsnotatet (bl.a. s.2) utredes at de (private) barnehager som ønsker fritak fra verdigrunnlaget skal pålegges å gjøre dette synlig ved søknad om offentlig tilskudd og i barnehagenes vedtekter, og vi vil klart støtte dette.